

УДК 37.013.43

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-12\(30\)-364-370](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-12(30)-364-370)

Лазор Оксана Дмитрівна доктор наук з державного управління, професор кафедри публічного управління та менеджменту, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, <https://orcid.org/0000-0001-7699-8338>

Лапшин Сергій Андрійович кандидат історичних наук, доцент, кафедри публічного управління та менеджменту, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, <https://orcid.org/0000-0002-2578-8055>

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ ТА ЙОГО АДАПТАЦІЇ В УКРАЇНІ

Анотація. Стаття розглядає процес інтернаціоналізації музичної освіти в контексті глобалізації вищої освіти, зокрема в Україні. Визначено ключові аспекти цього процесу, зокрема його вплив на адаптацію системи вищої освіти до міжнародних стандартів та культурних вимог. Окрема увага приділена двом видам інтернаціоналізації: внутрішній та мобільності через національні кордони. Досліджується роль університетів у впровадженні інтернаціоналізованих моделей навчання та необхідність спиратися на європейський досвід для підготовки студентів до діяльності в міжнародному музично-освітньому співтоваристві. Автори зазначають, що розвиток інтернаціоналізації музичної освіти в Україні, розпочатий з приєднання до Болонського процесу в 2005 році, потребує вдосконалення стратегічних підходів та подолання спадщини радянського освітнього устрою.

Міжнародний досвід у сфері державного регулювання музичної освіти включає практики, стратегії та політики, що застосовуються різними країнами для розвитку та підтримки музичної освіти. Це охоплює управління музичними закладами, освітні стандарти, фінансування, кадрове забезпечення та взаємодію між державними органами та культурними установами. Важливими аспектами є впровадження нових технологій (цифрові інструменти, онлайн-курси), міжнародна співпраця (фестивалі, конкурси, студентські обміни) та інклюзивність освіти, що відповідає потребам різних соціальних груп.

Прозорі програми в музиці є ключовим елементом, який забезпечує доступність інформації, підвищує довіру до організаторів і створює ефективні системи управління. Це включає публічний доступ до музичних архівів, записів

і нот, що сприяє дослідженням та безперешкодному використанню матеріалів. Міжнародний досвід також охоплює різні моделі розвитку музичних закладів, підготовки викладачів та підтримки культурної спадщини.

Ключові слова: інтернаціоналізація музичної освіти, державне управління, державні стандарти освіти, освітні програми, музичні університети та академії.

Lazor Oksana Dmytrivna Doctor of Public Administration, Professor of the Department of Public Administration and Management, Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsiubynskyi, <https://orcid.org/0000-0001-7699-8338>

Lapshyn Serhiy Andriyovych Candidate of Historical Sciences, Associate Professor, Department of Public Administration and Management, Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsiubynskyi, <https://orcid.org/0000-0002-2578-8055>

INTERNATIONAL EXPERIENCE IN THE SPHERE OF STATE REGULATION OF MUSIC EDUCATION AND ITS ADAPTATION IN UKRAINE

Abstract. The article examines the process of internationalization of music education in the context of globalization of higher education, particularly in Ukraine. The key aspects of this process are determined, in particular, its impact on the adaptation of the higher education system to international standards and cultural requirements. Particular attention is paid to two types of internationalization: internal and mobility across national borders. The role of universities in the implementation of internationalized learning models and the need to rely on European experience to prepare students for activities in the international music-educational community are investigated. The authors note that the development of the internationalization of music education in Ukraine, which began with the accession to the Bologna process in 2005, requires the improvement of strategic approaches and overcoming the legacy of the Soviet educational system.

International experience in the field of state regulation of music education includes practices, strategies and policies used by different countries to develop and support music education. This covers the management of music venues, educational standards, funding, staffing and interaction between public authorities and cultural institutions. Important aspects are the introduction of new technologies (digital tools, online courses), international cooperation (festivals, competitions, student exchanges) and inclusiveness of education that meets the needs of different social groups.

Transparent programs in music are a key element that ensures the availability of information, increases trust in organizers and creates effective management systems. This

includes public access to music archives, recordings and sheet music, facilitating research and the unrestricted use of materials. International experience also covers different models of development of music institutions, training of teachers and support of cultural heritage.

Keywords: internationalization of music education, state administration, state education standards, educational programs, music universities and academies.

Постановка проблеми. Інтернаціоналізація вищої освіти, зокрема музичної, триває понад чверть століття. Проте ізоляція радянського періоду та відсутність активного залучення до міжнародного співтовариства призвели до втрати престижу української системи вищої освіти. Попит на освіту за кордоном зростає, і заклади вищої освіти почали розробляти нові інноваційні моделі навчання. Інтернаціоналізація, як важливий етап розвитку освіти, зумовлений демографічними змінами, збільшенням кількості бажаючих навчатися та розвитком інформаційних технологій. Однак здатність традиційних інститутів задовольнити цей попит викликає сумніви. Останнім часом інтернаціоналізація музичної освіти стала важливою темою для досліджень. Вивчали її такі науковці, як Н. Кльон, О. Мамікіна, Є. Романенко, І. Жукова та інші. Проте недостатньо уваги приділено інтернаціоналізації саме музичної освіти в Україні [1–5].

Метою статті є обґрунтувати міжнародний досвід у сфері державного регулювання музичної освіти та його адаптації в Україні

Міжнародний досвід у сфері державного регулювання музичної освіти – це сукупність практик, стратегій та політик, застосовуваних різними країнами для організації, розвитку та підтримки музичної освіти. Він включає аналіз систем управління музичними закладами, впровадження освітніх стандартів, фінансування програм, кадрового забезпечення, а також взаємодію між державними органами, освітніми установами та культурними інституціями. Міжнародний досвід також охоплює інноваційні підходи до навчання, збереження культурної спадщини, адаптацію до сучасних технологічних та соціальних змін, а також інтеграцію національних музичних традицій з глобальними освітніми тенденціями [2, 4].

Загальні тренди та принципи міжнародного досвіду в сфері державного регулювання музичної освіти та його адаптації в Україні [2, 4, 5]:

1. *Інтеграція нових технологій* обумовлена тим, що в багатьох країнах активно впроваджуються цифрові технології у навчальний процес (цифрові інструменти, онлайн-курси, інтерактивні платформи).
2. *Міжнародна співпраця* ґрунтується на проведенні міжнародних конкурсів, фестивалів та обміну студентами, що є важливою частиною музичної освіти в багатьох країнах.
3. *Гнучкість та інклюзивність* музичної освіти визначаються сучасними прозорими програмами в адаптації до потреб різних соціальних груп та культур.

Прозорі програми в музиці є важливим елементом розвитку музичної культури та освіти, оскільки вони забезпечують доступ до інформації, підвищують рівень довіри до організаторів та дозволяють створювати ефективні і справедливі системи в управлінні музичними установами та освітніми процесами, що забезпечують відкритість прав на використання матеріалів (чітка інформація про авторські права, ліцензії на використання музичних творів і записів). Доступність інформації забезпечується через публічний доступ до музичних архівів, записів, нотних матеріалів, що дозволяє дослідникам і музикантам працювати з джерелами без перешкод тощо [1, 5].

Міжнародний досвід у сфері державного регулювання музичної освіти охоплює різноманітні моделі і підходи, які застосовуються в різних країнах для розвитку музичних шкіл, академій та університетів, підготовки викладачів, а також підтримки культурної спадщини та інновацій у сфері музичної освіти.

Таблиця 1

Міжнародний досвід у сфері державного регулювання музичної освіти

Міжнародний досвід	Характеристика
1	2
Європейський досвід	
Німеччина	Німеччина є прикладом країни з сильною традицією музичної освіти. Вона має систему музичних шкіл (музичних гімназій) та університетів музики, де навчання базується на високих академічних стандартах. Державне регулювання здійснюється через різноманітні освітні та культурні органи, такі як Федеральний міністерство культури та медіа. У Німеччині також активно підтримуються різні культурні ініціативи та фонди, які сприяють розвитку музичної освіти
Франція	У Франції державне регулювання музичної освіти організовано через систему консерваторій, які надають академічне навчання з музики на різних рівнях (від початкового до вищого). Міністерство культури Франції встановлює освітні стандарти для музичних закладів та визначає фінансування програм, підтримує культурні ініціативи та міжнародну співпрацю
Швеція	У Швеції існує система підтримки музичних шкіл, що фінансуються місцевими органами влади, а також державне регулювання університетів музики. В країні активно розвиваються ініціативи для залучення молодих талантів, особливо через програми стипендій та державного фінансування музичних інструментів
Північноамериканський досвід	
США	В США музична освіта регулюється на рівні штатів, а також через Національну асоціацію музичних шкіл. Музичні програми в університетах і коледжах мають високу академічну якість і гнучкість у підходах до навчання. Важливим аспектом є фінансування через як державні, так і приватні фонди. Музичні школи США активно впроваджують новітні технології та методи навчання, орієнтуючись на інклюзивність та різноманіття

Продовження таблиці 1

1	2
Канада	Музична освіта в Канаді є частиною загальної культурної політики держави. У країні існують програми підтримки музичних шкіл, а також фонди для стипендій і грантів на навчання у музичних університетах. Особливістю є інтеграція музики з іншими видами мистецтв, що дозволяє студентам розвиватися в міждисциплінарному контексті
Азійський досвід	
Японія	В Японії є система музичних шкіл, які забезпечують як загальну освіту, так і спеціалізовану музичну підготовку. Японська модель поєднує високий рівень академічної підготовки з традиційним музичним навчанням, при цьому активно підтримуються сучасні музичні течії та міжнародні проекти
Південна Корея	В Південній Кореї музична освіта розвивається в тісній співпраці з сучасними технологіями та світовими тенденціями. Зокрема, у країні існують спеціалізовані університети та музичні академії, що активно підтримують міжнародні наукові і культурні зв'язки, а також розвиток корейської музичної спадщини
Африканський досвід	
Південна Африка	В Південній Африці на державному рівні також існують програми з музичної освіти, які зосереджені на розвитку як традиційної, так і сучасної африканської музики. Музичні школи та академії підтримують програми, що зберігають культурну спадщину і водночас інтегрують міжнародні музичні течії

Усім країнам важливо розвивати музичну освіту як частину культурної політики, забезпечуючи її доступність, якість і можливості для творчого розвитку.

Американський професор Йонас Штієр визначає інтернаціоналізацію музичної освіти як процес, за якого викладання та навчання все більше залучаються до міжнародних культур для покращення глобалізованого навчання. М. ван дер Венде вважає інтернаціоналізацію систематичним зусиллям, яке адаптує вищу освіту до вимог глобалізації суспільств, економік і ринків праці. Існують два види інтернаціоналізації: *внутрішня*, що відбувається в межах країни, та *мобільність* через національні кордони. Інтернаціоналізація вищої освіти включає інтеграцію міжнародного і міжкультурного вимірів, а також конкуренцію за іноземних студентів для створення міжнародної репутації та національного профілю. Процес в Україні розпочався у 2005 році з приєднання до Болонського процесу, але сповільнюється через спадщину радянських часів і відсутність чіткої стратегії [2, 3].

Інтернаціоналізація музичної освіти має важливе значення для університетів, які повинні запроваджувати найкращі моделі цієї процесу, спираючись на європейський досвід. Для підготовки студентів до міжнародної музично-освітньої спільноти важливо вивчати успішні приклади та моделювати ситуації для роботи в глобальному контексті, зокрема, щодо міжкультурних відмінностей і підтримки інтернаціоналізації музичного виховання (рис. 1).

Рис. 1. Основні цілі інтернаціоналізації музичної освіти в Україні

І. Єременко у своїй праці «Тенденції інтернаціоналізації забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти» стверджує, що інтернаціоналізація вітчизняної вищої освіти повинна бути реалізована через методологічний космополітизм, поєднуючи національні традиції з міжнародними інноваціями. Це підвищить ефективність освіти, інтегруючи міжнародні стандарти якості [1, 4].

Сучасний стан інтернаціоналізації вищої освіти характеризується тим, що університети адаптують свої навчальні програми до вимог відкритого світового ринку праці. Вони оновлюють дисципліни та стратегії, щоб випускники мали конкурентні переваги на ринку праці не лише в Україні, а й за кордоном.

Висновки. Інтернаціоналізація музичної освіти є ключовим аспектом глобалізованої освітньої системи, що вимагає адаптації до міжнародних стандартів і культурних вимог. Процес інтернаціоналізації в Україні, починаючи з приєднання до Болонського процесу, наразі потребує активізації через розвиток чіткої стратегії та подолання спадщини радянської освітньої системи. Університети повинні орієнтуватися на європейський досвід, інтегруючи міжнародні практики для підготовки фахівців, здатних ефективно працювати в міжкультурному середовищі та конкурувати на глобальному ринку праці. Успішні моделі міжнародної співпраці, вивчені на прикладі передових закладів, можуть стати основою для розвитку інтернаціоналізації музичної освіти в Україні.

Література:

1. Васильєв С. Статутні засади інтернаціоналізації вітчизняного закладу вищої мистецької освіти на сучасному етапі. Наукові перспективи. 2021. № 5. С. 328–340
2. Лошков Ю. Трансформаційні процеси в сучасній музичній освіті України. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2017. С. 131–151.
3. Олексюк О. М., Тушева В. В. Методологія наукових досліджень у галузі мистецтвознавства та музичної педагогіки : навч. посіб. Київ: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2020. 176 с.
4. Тушева В.В. Зміни парадигми наукової діяльності у контексті мистецької освіти. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький : РВВ ІДПУ ім. В. Винниченка, 2019. Вип. 176. С. 33–39.
5. Черкасов В. Ф. Основи наукових досліджень у музично-освітній галузі : [підручник]. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, Харків : ФОП Озеров, 2017. 316 с.

References:

1. Cherkasov V. F. (2017) *Osnovy naukovykh doslidzhen' u muzychno-osvitniy haluzi* [Fundamentals of scientific research in the musical and educational field: [textbook]]. Kirovograd: RVV KSPU them. V. Vinnychenko, Kharkiv: FOP Ozerov. 316 p. [in Ukrainian]
2. Lashkov Y. (2017) *Transformatsiyni protsesy v suchasniy muzychniy osviti Ukrayiny* [Transformation processes in modern music education of Ukraine]. Kharkiv: GS Skovoroda KhNPU. P. 131–151. [in Ukrainian].
3. Oleksiuk O. M., Tucheve V. V. (2020) *Metodolohiya naukovykh doslidzhen' uhaluzi mystetstvoznnavstva ta muzychnoyi pedahohiky* [Methodology of research in the field of art and musical pedagogy: textbook. a manual]. Kyiv: Kyiv. Univ. B. Grinchenko. 176 p. [in Ukrainian]
4. Tusheva, V.V. (2019). *Zminy paradyhmy naukovoї diialnosti u konteksti mystetskoї osvity* [Changes in the paradigm of scientific activity in the context of art education]. *Naukovi zapysky. Serii: Pedahohichni nauky. Kropyvnytskyi* : RVV TsDPU im. V. Vynnychenka, 176, 33–39 [in Ukrainian]
5. Vasylyjev, S. (2021). *Statutory principles of internationalization of the domestic institution of higher art education at the present stage* [Statutory principles of internationalization of a domestic institution of higher art education at the current stage]. *Naukovi perspektyvy*, (5), 328–340 [in Ukrainian].